

# Ombudsman, czyli Rzecznik Praw Obywatelskich: czym się zajmuje, a czym nie?



Funded through ELA Translation  
Facility for Information

Wyjaśnimy, w jakich sprawach Rzecznik Praw Obywatelskich może Ci pomóc, a w jakich nie. Opiszemy, do których organów można złożyć skargę. Przedstawimy, jak działa Rzecznik Praw Obywatelskich i co może zrobić, gdy stwierdzi, że urząd popełnił błąd. Dowiesz się, co możesz zrobić przed napisaniem do Rzecznika Praw Obywatelskich, a także jak do niego napisać.

Broszury informacyjne Rzecznika Praw Obywatelskich można znaleźć na stronie [www.ochrance.cz](http://www.ochrance.cz) w części [Nie wiem jak postąpić w trudnej sytuacji życiowej](#).



**W czym może mi pomóc Rzecznik Praw Obywatelskich? Czym się zajmuje?**

**Sprawdzamy postępowanie urzędów**, jeśli uważasz, że nie traktują Cię właściwie. *Na przykład jeśli nie podoba Ci się sposób postępowania urzędu, nie zgadzasz się z jego decyzją, urząd nie podejmuje działań, mimo że powinien, nie wezwano Cię jako uczestnika postępowania, urzędnik zachowuje się wobec Ciebie niewłaściwie itp.* Więcej informacji w tej ulotce oraz na stronie [www.ochrance.cz](http://www.ochrance.cz): [Mam problem z urządem lub instytucją państwową](#) | [Ubezpieczenia społeczne](#) | [Rodzina, zdrowie i praca](#) | [Przepisy budowlane](#) | [Wymiar sprawiedliwości, migracja, finanse](#) | [Porządek publiczny](#).

**Chronimy ludzi przed złym traktowaniem w placówkach** (więzieniach, szpitalach, domach seniora, domach dziecka i innych), regularnie je odwiedzając. Szczegóły znajdują się w ulotce [Ochrona osób o ograniczonej wolności](#) oraz na naszej stronie internetowej: [Złe traktowanie osób o ograniczonej wolności](#) lub [Nadzór nad ograniczaniem wolności osobistej](#).

**Pomagamy ofiarom dyskryminacji** ze względu na rasę, pochodzenie etniczne lub narodowość, płeć, wiek, niepełnosprawność, orientację seksualną, wyznanie, przekonania lub poglądy. Szczegóły w ulotce [Dyskryminacja](#) oraz na naszej stronie internetowej: [Jestem ofiarą dyskryminacji](#) lub [Równe traktowanie i dyskryminacja](#).

**Monitorujemy przebieg deportacji cudzoziemców** z Czech.

**Monitorujemy poszanowanie praw osób z niepełnosprawnościami**. Więcej na naszej stronie internetowej: [Borykam się z problemami związanymi z niepełnosprawnością](#) lub [Monitorowanie praw osób z niepełnosprawnościami](#).

**Pomagamy obywatelom Unii Europejskiej** dyskryminowanym ze względu na przynależność państwową. Więcej informacji w ulotce [Obywatele UE](#) i na naszej stronie internetowej: [Jestem obywatelem Unii Europejskiej](#).

**Monitorujemy i egzekwujemy przestrzeganie podstawowych praw i wolności.**



## W jakich sprawach Rzecznik Praw Obywatelskich nie może mi pomóc?

Nie możemy pomóc Ci w **sporach prywatnych**. Na przykład w sporach:

- z innymi osobami lub firmami, np. sporach między sąsiadami, sporach między pracownikami a pracodawcami lub sporach z firmami (pożyczki, umowy kupna, umowy na dostawy energii, umowy z operatorami telekomunikacyjnymi, umowy ubezpieczeniowe itp.);
- ze podmiotami świadczącymi usługi społeczne lub zdrowotne, na przykład w przypadku sporu z domem seniora lub szpitalem.

**Nie możemy rozstrzygać tych sporów, reprezentować Cię ani udzielać porad prawnych.**

**Nie jesteśmy również w stanie udzielić pomocy w postępowaniu karnym.**



## Na jakie urzędy lub instytucje mogę złożyć skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich?

**Możesz napisać w sprawie większości organów:**

- ministerstw
- władz regionalnych
- władz gminnych (urzędów budowlanych, organów ds. wykroczeń, urzędów ds. zarządzania drogami, urzędów ds. działalności gospodarczej, organów ds. ochrony socjalnej i prawnej dzieci)
- administracji ubezpieczeń społecznych
- urzędów pracy
- inspektoratów pracy
- urzędów katastralnych
- organów podatkowych
- domów dziecka i zakładów wychowawczych
- Służby Więziennej Republiki Czeskiej
- i wielu innych.



**Dlaczego czasami mogę składać skargi na niektóre urzędy, a czasami nie?**

## Gminy i województwa



Postępowanie urzędów **можемy sprawdzić, jeśli działają w imieniu państwa** – decydują o Twoich prawach i obowiązkach (nazywa się to *administracją państwową lub przekazanymi kompetencjami*).

*Na przykład gdy dany urząd działa jako urząd budowlany, organ ds. ochrony socjalnej i prawnej dzieci, urząd ds. dróg, opiekun prawny itp.*



**Nie możemy sprawdzić ich postępowania, jeśli działają samodzielnie** (nazywa się to *samorządnością lub samodzielną kompetencją*).

*Na przykład przy przydzielaniu mieszkań komunalnych, zatwierdzaniu planów zagospodarowania przestrzennego lub sprzedaży nieruchomości.*

Więcej informacji znajduje się w ulotce [Gminy](#).



**Możemy ocenić sprawę, jeśli uważasz, że gmina, województwo lub ich placówki dyskryminowały Cię.** Na przykład przy przydzielaniu mieszkań komunalnych. Więcej informacji można znaleźć w ulotce [Dyskryminacja](#).

## Sądy, prokuratura i komornicy sądowi

-  **Nie możemy ingerować w postępowania sądowe, śledztwa w sprawie przestępstw prowadzone przez policję lub prokuraturę ani w działania komorników sądowych.**

*Nie możesz odwołać się od decyzji sądu do Rzecznika Praw Obywatelskich.*

*Rzecznik Praw Obywatelskich nie może rozpatrywać skarg dotyczących wszczęcia lub braku wszczęcia postępowania karnego ani przebiegu śledztwa w sprawie karnej.*

-  Rzecznik może rozpatrywać **skargi na sądy i prokuraturę**, gdy same rozpatrują skargi dotyczące **opóźnień w postępowaniu, niewłaściwego zachowania pracowników sądów i prokuratury** lub gdy rozpatrują **wnioski o udzielenie informacji**.

Więcej informacji można znaleźć w ulotce [Sądy](#).

-  Możemy sprawdzić postępowanie **policji**, jeśli zajmowała się wykroczeniem, źle traktowała Cię w areszcie tymczasowym i w podobnych sytuacjach.

Więcej informacji w ulotce [Policja](#).

-  Możemy sprawdzić, jak skarga na komornika sądowego została rozpatrzona przez **prezesa sądu lub Ministerstwo Sprawiedliwości**.

Więcej informacji można znaleźć w ulotce [Egzekucja](#).

-  **Na które urzędy nie mogę złożyć skargi do Rzecznika Praw Obywatelskich?**

### Nie możemy zajmować się skargami dotyczącymi:

- parlamentu
- rządu
- prezydenta
- Najwyższego Urzędu Kontroli
- służb wywiadowczych
- Generalnej Inspekcji Służb Bezpieczeństwa
- zagranicznych urzędów.

-  **Jak Rzecznik Praw Obywatelskich ocenia postępowanie i decyzje urzędów?**

Badamy, czy urząd działał **zgodnie z prawem** (ustawami, rozporządzeniami, orzeczeniami sądowymi itp.) oraz zgodnie z **zasadami „dobréj administraci”**. [Dobra administracja](#) oznacza, że urząd dba o to, aby jego działania nie były nieproporcjonalne, arbitralne, celowe, wymijające ani nieproporcjonalnie długie. Dobra administracja oznacza również na przykład, że urzędnicy nie odmawiają Ci informacji, nie dyskryminują Cię oraz że w dokumentacji nie występują błędy.

-  **Co robi Rzecznik Praw Obywatelskich, gdy wykryje nieprawidłowość?**

-  **Poprosimy urząd o zmianę swojej decyzji, postępowania, działania lub zaniechania.**

-  **Nie możemy podejmować decyzji w imieniu urzędu, nie możemy też zmieniać ani uchylać jego decyzji.** Musi tego dokonać sam urząd lub organ nadzorczy. Nie możemy też karać urzędników, którzy popełnili błędy.



## Jak postępuje Rzecznik Praw Obywatelskich, gdy wykryje nieprawidłowość?



**Wystosujemy do Ciebie i do urzędu pismo, w którym wyjaśnimy, na czym polegał błąd urzędu**

Wezwimy urząd do złożenia oświadczenia w ciągu 30 dni.

Urząd może się bronić.



**Urząd nam nie odpowie lub odpowie nieprzekonująco** bądź poinformuje nas, że **nie zgadza się** z naszym wnioskiem.



Możemy zaproponować urzędowi, **jak powinien naprawić błąd**.



**Urząd nie podejmuje żadnych działań** lub informuje nas, że nie naprawi błędu.



Możemy napisać o sprawie **do organu nadzorującego** lub **poinformować opinię publiczną**.



Urząd poinformuje nas, że **naprawił błąd** lub że zajmuje się jego naprawą.

Jeśli jesteśmy zadowoleni z dokonanej lub przeprowadzanej naprawy, poinformujemy o tym Ciebie oraz urząd.



## Czy muszę coś zrobić, zanim napiszę do Rzecznika Praw Obywatelskich?

Tak. Najpierw należy **zwrócić się osobiście do urzędu**, na który składa się skarga, **z prośbą o rozpatrzenie sprawy lub naprawienie sytuacji**.



**Co mam napisać i wysłać do Rzecznika Praw Obywatelskich, aby mógł zająć się moją sprawą?**

**Napisz do nas, podając następujące informacje:**

- **imię, nazwisko i miejsce zamieszkania.** Przydadzą się także **numer telefonu i adres poczty elektronicznej**, które pomagają nam działać jak najszybciej.
- Jeśli jesteś **osobą prawną**, podaj nazwę organizacji, jej siedzibę oraz imię i nazwisko osoby uprawnionej do działania w Twoim imieniu.
- **W związku z jakim urzędem** lub instytucją piszesz? Na kogo chcesz złożyć skargę? (Możesz wskazać, z kim w urzędzie się kontaktowałeś(-aś)).
- **Co się stało? Na co składasz skargę?**
- **Co chcesz osiągnąć?** Jakie rozwiązanie uważasz za najlepsze?
- **Co zrobiłeś(-aś) do tej pory** – jak się bronileś(-aś)? Jak to się skończyło?

**Załącz:**

- **kopię decyzji**, jeśli urząd wydał ją w Twojej sprawie; możesz dołączyć **kopie swoich pism do urzędu**, ewentualnie **kopie innych ważnych dokumentów**; jeśli przesyłasz oryginały, zwrócimy Ci je;
- **pełnomocnictwo**, jeśli piszesz w imieniu kogoś innego.



## A jeśli o czymś zapomnę?

Nie martw się, jeśli stwierdzimy, że czegoś nam brakuje, poprosimy Cię o dostarczenie potrzebnych dokumentów.



## Kiedy Rzecznik Praw Obywatelskich nie może zająć się moją sprawą?

**Nie możemy** zająć się Twoją sprawą, jeśli dotyczy ona:

- **spraw, którymi nie możemy się zająć** (zobacz początek – [czym zajmuje się Rzecznik Praw Obywatelskich](#), a [czym się nie zajmuje](#)),
- **urzędu lub instytucji, których działań nie możemy sprawdzać** ([zobacz powyżej](#) poszczególne urzędy),
- **kogoś innego**, a Ty nie przedłożyłeś pełnomocnictwa do reprezentowania tej osoby.



## Kiedy Rzecznik Praw Obywatelskich nie musi zajmować się Twoją sprawą?

- **Nie przekazałeś(-aś)** nam ważnych informacji i **nie przesłałeś(-aś)** niezbędnych dokumentów, mimo że o to prosiliśmy.
- **Uważamy postępowanie urzędu za prawidłowe** (w takim przypadku wyjaśnimy to w zrozumiały sposób).
- Minął już **ponad rok** od ostatniego wydarzenia związanego z Twoją sprawą.
- Twoja sprawra jest w toku przed **sądem** lub została już rozstrzygnięta.
- Skontaktowałeś(-aś) się już w tej sprawie z Rzecznikiem Praw Obywatelskich i od tego czasu **nic się nie zmieniło**.



## Jak mogę skontaktować się z Rzecznikiem Praw Obywatelskich?



Wyślij **pismo**. [Formularz](#) można pobrać i wypełnić na stronie [www.ocrance.cz/podejestsiznost](http://www.ocrance.cz/podejestsiznost).



Wyślij nam **wiadomość e-mail** na adres [podatelna@ocrance.cz](mailto:podatelna@ocrance.cz).

Wypełnij **formularz online** na stronie [www.ocrance.cz](http://www.ocrance.cz) → [Online](#).

Wyślij wiadomość na adres naszej **oficjalnej skrzynki elektronicznej** jz5adky.



**Odwiedź biuro Rzecznika Praw Obywatelskich** pod adresem Údolní 39, Brno, czynne w poniedziałki i środy od 8.00 do 16.00. Spiszemy sprawę razem z Tobą (sprawy nie można rozwiązać od ręki).